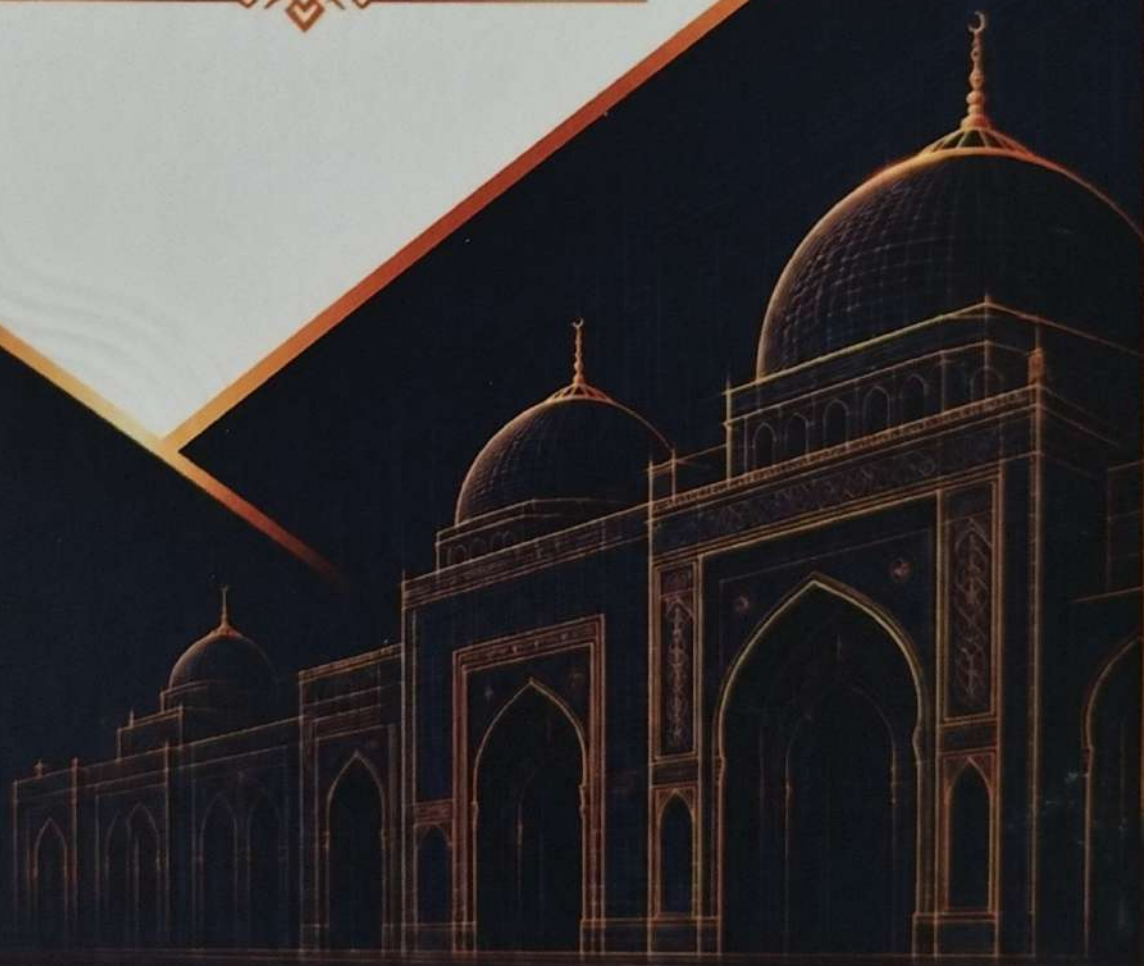

NURIDDIN QOLQANOV
ZUFAR BEKTEMIROV

HOZIRGI ZAMON ARAB DAVLATLARINING SIYOSIY ARXITEKTURASI

(Monografiya)

UO'K: 321+327(5-15)
BBK: 66.4(5Arab)

Qolqanov N.T., Bektemirov Z.Z. Hozirgi zamon arab davlatlarining
siyosiy arxitekturasini [Matn] : monografiya. – Toshkent: "Science print"
nashriyoti, 2026. – 228 b.

ISBN: 978-9910-5275-1-7

Monografiyada zamonaviy arab davlatlarining siyosiy tizimi, davlat qurilishi modellari hamda ularning tarixiy-institutsional shakllanish omillari kompleks tarzda tahlil qilingan. Unda arab dunyosining mustamlakachilik merosi, postkolonial davlat qurilishi jarayonlari, harbiy-respublika, monarxik-rentier hamda zaiflashgan postkonflikt davlat modellari qiyosiy yondashuv asosida o'rganiladi.

Monografiyadan siyosatshunoslik, xalqaro munosabatlar, mintaqahunoslik va zamonaviy tarix yo'nalishlarida faoliyat yuritayotgan ilmiy tadqiqotchilar, oliy ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari, magistrantlar, talabalar, shuningdek arab dunyosi bilan qiziquvchi keng kitobxonlar foydalanishlari mumkin.

Mas'ul muharrir

Bekdash Berdiyev – siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Taqrizchilar:

Fazilat Qo'ysinova – siyosiy fanlar doktori, professor v.b.

Habibulla Azimov – siyosiy fanlar falsafa doktori, dotsent v.b.

O'zbekiston xalqaro islomshunoslik akademiyasi Ilmiy va o'quv-uslubiy Kengashining 2026-yil 27-martdagi 7-sonli majlis qaroriga ko'ra nashr etishga ruxsat berildi.

ISBN: 978-9910-5275-1-7

© Qolqanov N.T., Bektemirov Z.Z., 2026

© «SCIENCE PRINT», 2026.

MUNDARIJA

KIRISH	4
1-BOB. DAVLAT NAZARIYASI VA METODOLOGIK YONDASHUVLAR	11-34
1.1. Maks Veber talqinidagi legitimlik va Yaqin Sharq davlatlarining nazariy asoslari.....	11
1.2. Rentier davlat nazariyasi va MENA mintaqasida avtoritar barqarorlikning iqtisodiy asoslari.....	18
1.3. Arab davlatlarida avtoritarizm: majburlash apparati, rentier tizim va patronaj mexanizmlari.....	24
2-BOB. TARIXIY EVOLYUTSIYA VA MUSTAMLAKACHILIK MEROSI	35-56
2.1. Usmonli merosi va mintaqaviy tartibning poydevori: Sharif Husayn, Sayks-Pikot va Balfur deklaratsiyasi.....	35
2.2. Mandat tizimidan mustaqillikka: milliy davlatlarning shakllanishi va antikolonial kurash.....	43
3-BOB. PANARABIZM VA MILLIYCHILIK DINAMIKASI	57-80
3.1. Falastin boy berilishi: siyosiy inqiroz va yangi elitalar shakllanishi.....	57
3.2. Nosirizm davri va panarabizmning yuksalishi hamda inqirozi.....	67
4-BOB. NEFT GEOSIYOSATI VA KO'RFAZ MONARXIYALARI-NING YUKSALISHI	81-174
4.1. Ko'rfaz monarxiyalarining yuksalishi va Fors ko'rfazi urushi oqibatlari.....	81
4.2. Sovuq urushning yakunlanishi va "Yangi dunyo tartibi"da arab dunyosi.....	137
5-BOB. GLOBAL TERRORIZM VA ARAB BAHORI: INSTITUTIONAL PARCHALANISH	175-211
5.1. Terrorizmga qarshi global urush: AQShning Yaqin Sharqdagi harbiy-siyosiy strategiyasi.....	175
5.2. Arab bahori: siyosiy o'zgarishlar va davlat institutlarining zaiflashuvi.....	188
XULOSA	212
FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI	219